

Ohppiide ja ovddasteddjiide

Áigi boahkuhuvvot difteriija, doangegeasáhaga, saidnangosahaga ja polio vuostá (DTP-IPV-boahku)

Našunála boahkuhanprográmmas fállujuvvojit oahppit 2. luohkás (7-8 jagi) oažžut ođasmahttindosa boahkus difteriija, doangegeasáhaga, saidnangosahaga ja polio vuostá. Boahkuhanprográmmas addojit golbma dosa dáinna boahkuheamiin vuosttaš golbma jagi máná eallimis. Bisuhan dihte buori suodjaleami fálo dál ođasmahttindosa. Ohppiide fállujuvvo ođđa ođasmahttindosa daid seamma dávdad vuostá 10. luohkás.

Dávdad birra

Difteriija lea fáhkka infekšuvdna bajit vuoŋŋahagain mii lea bohtán difterijabakteriijain. Bakteriijat ráhkadit mirkkoávdnasiid mat dagahit ahte šliiveassi čoddagis bohtana nu ahte šaddá lossat vuoŋŋat. Mirkkoávdnasat sáhttet maid fallehit váibmo-, manimaš- ja nearvagođđosa. Dávdain sáhtá jápmit, ja dat gávdno muhttin osiin Eurohpás ja eará máilmmiosiin.

Doangegeasáhat (tetanus) bohtá bakteriijas mii sáhtá gávdnot eatnamis. Bakteriija ráhkada mirkkoávdnasiid mat fallehit nearvafierpmi ja dagahit dehkiid doangin ja geasáhagaid mat bávččagat. Sáhtá njoammuduvvot go bakteriija bohtá hávvái. Dávdas lea alla jámolašvuohta, muhto ii njoamo olbmoss olbmui. Doangegeasáhat lea hárvvit Dav-viriikkain go lieggasat guovlluin.

Saidnangosahat (Pertussis) lea vuoŋŋahatvuolši mas dohppehaddá garrasit gosahakkii mii bistá guhká (6–12 vahkku). Saidnangosahat sáhtá dagahit ahte njuoratmánáin ja smávvamánáin bisána vuoŋŋanas, šaddá vuoŋŋašvuolši mii dagaha vuoŋŋašvigi, ja hárvanaš dilálašvuođain sáhtá maid jápmit. Dávda sáhtá dagahit guhkilmas givssiid stuorát mánáide ja rávisolbmuide. Lea hui njoammu dávda – lagabui 100 % buohccájedje dávdain ovdal boahkuhišgođiimet.

Poliomyelihtta lea virusdávda mii dábálaččat addá nuorvodávdamearkkaid, bákčasiid rupmašii dahje čolassvigi. Dat sáhtá dagahit vuoŋŋašvuolšši (encefalitt) ja sáhtá dagahit bastevas lámisvuođa. Sáhtá jápmit. Norggas ii leat dál polio, muhto olbmot geat eai leat boahkuhuvvon sáhttet njoammuduvvot mátkkiin ja nu sáhttet njoammudit earáid geat eai leat boahkuhuvvon go bohtet ruoktut.

Boahkuheami birra

Boahkuheami mii geavahuvvo lea Tetravac. Go lea váttis fidnet Tetravac, de geavahuvvo Tetraxim mii lea justa seammalágan (seamma buvttadeaddji, seamma sisdoallu). Soapmásat vásihit ahte boahkobáiki ruvssoda, bávččaga ja bohtana. Muhttimat ožžot geahppa febera. Gávnnat eanet dieđuid Tetravac/Tetraxim sisdoalu ja vejolaš liigeváikkuhusaid birra Stáhta dálkkasdoaimmahaga neahttasiidduin www.legemiddelsok.no (Girjedárogillii).

Muitte addit dieđuid dearvvašvuođabuohccidivššarii

Muitat jus mánas leat allergiijat dahje jus sus ovdal lea leamaš allergiijalaš reakšuvdna dálkasiidda dahje boahkuide. Atte maid dá dieđu jus máná lea boahkuhuvvon doangegeasáhaga vuostá maŋimuš jagi dahje oažžu allergiijadálkasa (hyposensibiliserema). Eanet dieđut leat gávdnamis neahttasiidduis: <https://www.fhi.no/om-bvp>